

פקס-עיתון

פברואר 2014

גיליון מספר 218

מו"פ צפון

בננה לייט

תמיסת הקרקע. השקיה במים מותפלים הביאה לשיפור משמעותי במשק המים בצמח ובעקבות זאת, לשיפור הצימוח הווגטטיבי ולעלייה משמעותית ביבול. יש מקום לבחינה מעמיקה של חלופת השימוש במים מותפלים להשקיית גידולים חקלאיים ולשלב אפשרות זו בתכנון ארוך הטווח של משק המים הארצי.

בחינה כלכלית (אפרת וזילבר, 2012) הצביעה כי תוספת של 15% בפדיון הצמחי בבנות עשוי לכסות את הוצאות ההתפלה. לחילופין, הפחתה של 40% במי ההשקיה תכסה גם היא את ההוצאות. שילוב של עלייה ביבול של 10% ובמקביל, הפחתה במנת ההשקיה של 15% מכסות גם הן את עלויות ההתפלה. אפרת וזילבר (2012) התמקדו רק בהשפעה קצרת הטווח של איכות מי ההשקיה - דהיינו, ההשפעה על מנת המים המיושמת ועל היבול ואיכותו. ההשפעה ארוכת הטווח של השקיה במים באיכות גבוהה על שיפור תכונות הקרקע וצמצום זיהום מי התהום לא נבחנה במסגרת זו. זאת, למרות שסביר להניח כי חשיבותם של תהליכים ארוכי הטווח עולה לאין שיעור על חשיבותם של תהליכים קצרי המועד.

צוות המחקר: אבנר זילבר, עמוס נאור, מנשה לוי, ראובן דור - מו"פ צפון; יאיר ישראלי, ג'ורג' חודי - צמח ניסיונות; שמואל אסולין, כפיר נרקיס, אירית לבקוביץ - המכון למדעי הקרקע, המים והסביבה, מנהל המחקר החקלאי; יובל לוי - שה"מ

מי הכינרת נחשבים בישראל ל"מים שפירים" אולם, תכולת הכלוריד והנתרן במים אלו גבוהה בכשני סדרי גודל מהרמה הנדרשת לרוב הצמחים החקלאיים.

מים שפירים מוגדרים על פי ההגדרות הבינלאומיות המקובלות כמים בהם ריכוז הכלוריד הוא מתחת ל-400 מ"ג לליטר והמוליכות החשמלית נמוכה מ-2 דצ"ס למטר. מים אלה נחשבים למים באיכות גבוהה והם מיועדים בראש ובראשונה לשתיה

המטרה הכללית היתה לבחון את האפשרות של חיסכון משמעותי בכמויות המים להשקיה ע"י מעבר לשימוש במים ברמת מליחות נמוכה.

ההבדלים ביבול ובאיכותו מצביעים כי מי הכינרת אינם "מים שפירים" בהגדרה המילולית של המילה וכי השקיה במים אלו המכילים מלחים מעל לכמות הנדרשת על ידי צמחים גורמת להמלחת בית השורשים ומביאה לירידה מובהקת ביבול. הפגיעה ביבול של צמחים שהושקו במי כנרת מלמדת כי במקרה זה אינו מתאר כהלכה את תגובת הצמחים במליחות להשקיה במים מליחים בתחום המליחיות הנמוכות

נבחנה התגובה של בננה לאיכות המים (מי כינרת בהשוואה למים מותפלים) ולמנת המים בשטח פתוח ובבית רשת. הניסוי כלל 8 טיפולים: 2 טיפולי מים (מי כינרת ומים מותפלים) 4 X מנות מים שהשתנו במהלך העונה כמקובל באזור.

השקיה במים מותפלים הביאה לחיסכון של 30-40% ממנת ההשקיה. שימוש במים מותפלים הביא לירידה משמעותית בריכוזי הכלוריד, הנתרן והמוליכות החשמלית של

רצועת החקלאות
ברדיו הגליל העליון
בימים א-ה בין
השעות 7:00 ל-8:00
בבוקר.
FM105.3

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה
כהן, שלומי כפיר,
איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי
קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il

שיתרו את התאריך 12.6.14

הכנס השישי בשיתוף האיחוד האירופי
להפחתת פסולת אורגנית
במרחב החקלאי-תיירותי
גליל עליון - ישראל